

Sygn. akt V CSK 563/12

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa M. B. i małoletniego E. B., działającego przez matkę M. B.
przeciwko R. M.

o ustalenie ojcostwa i roszczenia z tym związane,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 19 września 2013 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 26 lipca 2012 r., sygn. akt XVIII RCa [...],

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 lutego 2012 r. Sąd Rejonowy w S. ustalił, że pozwany R. M. jest ojcem małoletniego powoda E. B.; ustalił, że małoletni będzie nosił nazwisko B.-M.; pozbawił pozwanego władzy rodzicielskiej nad synem; zasądził od pozwanego na rzecz powódki M. B. kwotę 2.900 zł tytułem zwrotu kosztów wyprawki i kosztów utrzymania powódki w okresie ciąży i porodu; zasądził od pozwanego na rzecz małoletniego E. alimenty w kwocie po 1.000 zł miesięcznie, poczynając od dnia 17 marca 2011 r. oraz rozstrzygnął o kosztach procesu.

Wyrok zaskarżył apelacją pozwany w zakresie rozstrzygnięć dotyczących zasądzonych od pozwanego na rzecz małoletniego powoda alimentów, zasądzonej od pozwanego na rzecz powódki kwoty tytułem wyprawki i kosztów utrzymania powódki w okresie ciąży i porodu oraz w zakresie rozstrzygnięcia dotyczącego władzy rodzicielskiej. Wyrokiem z dnia 26 lipca 2012 r., Sąd Okręgowy w K. zmienił zaskarżony wyrok w pkt 3 w ten sposób, że powierzył powódce wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim E. B.-M., przyznając pozwanemu prawo współdecydowania o istotnych sprawach dziecka polegających na wyborze szkoły, zawodu i sposobu leczenia, nadto w pkt 5 w ten sposób, że zasądzone w nim alimenty obniżył do kwoty po 600 zł miesięcznie; z pozostałym zakresie apelację oddalił.

Wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony skargą kasacyjną przez powodów w części obejmującej rozstrzygnięcie zawarte w pkt 1 tiret 1, tj. w zakresie przyznania pozwanemu władzy rodzicielskiej nad małoletnim powodem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Dopuszczalność wniesienia skargi kasacyjnej w sprawach rozpoznawanych w trybie procesowym jest określona w art. 398² k.p.c. W § 1 tego przepisu określono wyrażone w kwotach warunki progowe wniesienia skargi kasacyjnej w sprawach o prawa majątkowe. Natomiast w § 2 pkt 1 określono poszczególne kategorie spraw o charakterze niemajątkowym (o rozwód, o separację) oraz

majątkowym (o alimenty, o czynsz najmu lub dzierżawy oraz o naruszenie posiadania), w których skarga kasacyjna jest niedopuszczalna. Dalsze wyłączenia dopuszczalności wniesienia skargi kasacyjnej zawarte są w pkt 2 i 3 oraz § 3 art. 398² k.p.c. W świetle przedstawionych wyżej przepisów skarga kasacyjna bez wątpienia przysługuje w sprawach niemajątkowych niewymienionych w art. 398² § 1 k.p.c., w tym więc także w sprawach o ustalenie ojcostwa. Cechą tego postępowania – podobnie, jak to ma miejsce w sprawach o rozwód - jest to, że jego przedmiotem jest nie tylko rozstrzygnięcie o sprawie niemajątkowej dotyczącej pochodzenia dziecka, ale również o innych związanych z ustaleniem ojcostwa roszczeniach majątkowych (por. art. 143 k.r.o.) oraz o władzy rodzicielskiej (art. 93 § 2 k.r.o.) nad małoletnim dzieckiem. Zaskarżenie skargą kasacyjną rozstrzygnięcia dotyczącego pochodzenia dziecka, ze względu na tzw. integralność orzeczenia ustalającego pochodzenie dziecka, umożliwia także kwestionowanie wszystkich pozostałych rozstrzygnięć zawartych w wyroku wydanym w sprawie o ustalenie ojcostwa, w tym również dotyczących roszczeń majątkowych związanych z ojcostwem bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, oraz w zakresie władzy rodzicielskiej (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 1937 r., II C 1901/37, OSNC 1938, 9, poz. 420). Inna jednak sytuacja zachodzi wówczas, gdy przedmiotem zaskarżenia jest wyłącznie wyrok sądu drugiej instancji w części rozstrzygającej tylko o alimentach bądź – tak, jak ma to miejsce w sprawie – w zakresie rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej. W takich przypadkach, orzeczenia te mają być samodzielny, oderwany od prawomocnego niezaskarżonego rozstrzygnięcia w sprawie niemajątkowej o pochodzeniu dziecka. W szczególności rozstrzygnięcie w przedmiocie władzy rodzicielskiej, mimo że zawarte w wyroku wydanym w postępowaniu procesowym, nie traci charakteru sprawy nieprocesowej. O dopuszczalności zaskarżenia decyduje więc to, czy skarga kasacyjna jest dopuszczalna w tego rodzaju sprawie, będącej przedmiotem samodzielnego rozstrzygnięcia. O władzy rodzicielskiej rozstrzyga się w postępowaniu nieprocesowym. Zgodnie z art. 519¹ § 2 k.p.c., niedopuszczalna jest skarga kasacyjna od orzeczenia sądu drugiej instancji w przedmiocie władzy rodzicielskiej. Z tego względu należy przyjąć, że niedopuszczalna jest również skarga kasacyjna od orzeczenia wydanego w sprawie o ustalenie ojcostwa ograniczona ograniczona

do części tego orzeczenia dotyczącego władzy rodzicielskiej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 1999 r., III CKN 124/99, OSNC 1999, nr 10, poz. 182, z dnia 20 października 1999 r., III CZ 103/99, nie publ., z dnia 25 października 2000 r., IV CKN 132/00, Biul. SN 2001, nr 1, str. 10 oraz z dnia 12 kwietnia 2007 r., III CZ 21/07, nie publ. – zawierające analizę identycznej kwestii procesowej w sprawach o rozwód). Z tych względów na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji.

aw

jw